

Inflyttandedagarna

på Ystads Saltsjöbad 28/2 och 15/5

Utvärdering

Syftet med dagarna

Kommuner och landsting har länge arbetat med frågan kring inflytande för människor med psykisk ohälsa. I sydöstra Skånes fem kommuner tillsammans med kommunerna Trelleborg, Vellinge och Svedala samt inom Psykiatri Skåne, har man tagit steget att anställa personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa att arbeta med dessa frågor. Historiskt sett har professionen haft lite av ett monopol på dessa frågor. Vi ville därför ta hjälp av personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa.

Vi som initierade och anordnade dagarna är Maria Samuelsson, Brukarinflytandesamordnare för de sydostskånska kommunerna, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad samt Fredrik Thyberg, Inflytandekoordinator för Psykiatri i Trelleborg och kommunerna Trelleborg, Vellinge och Svedala.

Vi ville samla in synpunkter från alla med egen erfarenhet av psykisk ohälsa och hur det är att vara anhörig till någon med psykisk ohälsa. Tillsammans ville vi få igång en diskussion kring inflytande. Målet var att definiera begreppet inflytande ur både brukar- och anhörigperspektiv. Vi ville också skapa en dag för nätverkande mellan brukare. Ytterligare en önskan fanns att vi skulle nå personer som inte är engagerade i föreningslivet eller som redan är aktiva inom psykiatrin, för att få bredd på våra diskussioner och ha personer med varierande erfarenhet med på dagen.

Per Granvik

Jag har arbetat drygt 30 år inom psykiatrin allt ifrån vik. skötare till sjuksköterska, verksamhetsutvecklare, enhetschef, områdeschef och verksamhetschef. I detta arbete har frågan kring inflytande alltid legat högt på min agenda allt

Upplägg

ifrån hur den enskilde individen har inflytande över sin egen vård, sin vardag sina val i stort som smått till möjligheten att påverka enheter organisationer eller människors attityder. Den gemensamma nämnaren för när det går bra har varit att göra saker och ting tillsammans. Det är därför som den enskildes upplevelser och erfarenhet av den resa som man gör från svårt psykiskt sjuk till återhämtad blir så oändligt värdefull. Detta visas inte minst under den dag vi samlade människor med egen erfarenhet av psykisk ohälsa på Ystad Saltsjöband.

När jag varit ute och mött personal har jag ofta bett dem att fundera över en svår kris de varit med om. Alla har vi våra olika ryggsäckar att bära på, stora som små. När jag sedan bett personalen att säga någon vad som hjälpte dom ut ur denna kris får jag nästa alltid samma svar. Familj, vänner människor som betyder något för mej. Detta säger mej något om vikten av att involvera även våra patienters nära och kära. Att bli psykiskt sjuk är en kris inte bara för den drabbade utan även för människor runt om kring. Detta måste uppmärksammas.

Båda dagarna hölls på Ystads Saltsjöbad, Inflytandedagen den 28 februari och Anhörigdagen den 15 maj 2015.

Dagarna inleddes med att deltagarna hälsades välkomna och det hölls kortare föredrag. Resten av förmiddagarna bestod av workshops där deltagarna delats in i grupper för diskussioner kring de aktuella begreppen och frågeställningen. Det bjöds på en mycket god och uppskattad lunch varefter eftermiddagen vigdes åt att grupperna redovisade resultaten av diskussionerna och grupparbetena för att till sist ha en omröstning av de idéer och förslag som kommit fram. Alla deltagare fick med sig en goodiebag hem som innehöll intressant läsning, relevant information och överraskningar.

Arbetsgång

Deltagarna delades in i grupper där varje bord hade sex deltagare samt en samtalsledare. Vi värmdde upp deltagarna genom att börja med följande frågor som man fick arbeta och diskutera utifrån:

Inflytandedagen 28 februari	Anhörigdagen 15 maj
1) Vad är inflytande?	1) Vad är inflytande för dig som anhörig?
2) Vem har ansvaret?	2) Vem har ansvaret för att din närstående har inflytande?
3) Vad behövs för att stärka inflytandet?	3) Vad behövs för att stärka anhörigas inflytande?

Våra workshops fyllde dagarna med en hel del viktiga och intressanta diskussioner som resulterade i en hel del svar och feedback från alla närvarande. Av alla individuella svaren som kommit in så har vi valt ut några exempel:

Individuella svar från Inflytandedagen	Individuella svar från Anhörigdagen
1) "Att jag som individ respekteras och tas på allvar så att jag kan påverka alla beslut som berör mig och mina närstående."	1) "Att automatiskt få delta fullvärdigt om samtycke finns från vårdtagaren."
2) "I första hand så är det brukaren som måste ta ansvaret men det är minst lika viktigt att behandlaren efter bästa mån möjliggör detta."	2) "Samhället har det yttersta ansvaret men vi anhöriga måste se till att bollen sätts i rullning. Att bollen går i mål är myndigheternas ansvar. Vi anhöriga ska se till att bollen fortsätter rulla i rätt riktning."
3) "Officiellt samarbete. Att personal och människa möts på samma nivå."	3) "Att hjälpa anhöriga till egen återhämtning och förståelse."

Här följer ett topp-fem av gruppernas svar från ideverkstäderna som hölls under dagarna:

Topp 5 Inflytandedagen	Topp 5 Anhörigdagen
<p>1) MENTORSKAP – egenupplevda erfarenheter och brukarperspektiv närvarande på enheterna.</p>	<p>1) ”VAAN” (Vård av anhörig) – Akuta punktinsatser som avlastar anhöriga samt stöd till samvaro på bortaplan – till familj eller par t.ex. resa/kursgård.</p>
<p>2) LÄTTILLGÄNGLIG INFORMATION OCH KUNSKAP – Vid insatser och om vilka rättigheter man har för att kunna påverka sin situation.</p>	<p>2) MÖLIGGÖRANDEKOORDINATOR – koordinator som stödjer utifrån ett anhörigperspektiv.</p>
<p>3) SAMVERKAN MELLAN OLIKA PARTER – Spindeln i nätet och samverkan mellan individ och instanser.</p>	<p>3) VIKTEN AV ANHÖRIGA – Jag som viktig anhörig... Information, utbildning, anhörigvård, avlastning, anhörigkafé och samordnare.</p>
<p>4) ATTITYDER – Rättigheter och bemötande.</p>	<p>4) LAGSTÖD – Informatör, ombudsman, anhörigvård och anhörigstöd.</p>
<p>5) HELHETSSYN – Att se till hela individen och hela livssituationen.</p>	<p>5) ”HEMTERAPEUT” – Praktisk, strukturerande och behandlande hjälp i hemmet som innefattar hela familjen.</p>

Resultat

Det som vi klart kan se efter att ha arrangerat dessa två lyckade dagarna är ett stort intresse för frågorna samt en stark önskan av att vilja vara med bidra aktivt till lösningar. Både brukare och anhöriga uttrycker en önskan om att få vara delaktiga i behandlingen, att få bättre och tydligare information för att kunna veta sina möjligheter, rättigheter och val samt att få känna att man blir tagen på allvar. Andra tydliga önskemål att kunna få fler/bättre plattformar för samverkan brukare emellan och ökad synlighet/bevakning i media.

Feedback från deltagare

”Att slå ihop en bunke dårar kan inte gå fel... Kolla bara på Monthy Python.”

”Tack för en informationsrik dag som jag som anhörig tog åt mig med all information. Jag känner att jag vill jobba vidare med detta som anhörig.”

”Tack för en trevlig, informativ och välorganiserad dag!”

”Tackar ödmjukast för denna dag. Trevlig, mycket skratt och lite tårar. Kommer tillbaka om det är möjligt. Våga vara er själva och ni är alla speciella. Tveka inte att tro på er själva.”

Sammanfattning

Det är så väldigt viktigt att dessa dagar blev av och att vi kunde få hålla dem på Ystads Saltsjöbad!

Det kom ett 100-tal deltagare och vi blev imponerade, stolta och väldigt berörda av deltagarnas engagemang och öppenhet. Vi inspirerades av kreativiteten och att det t.o.m. gjordes en film. Vi tog till oss av att deltagarna varit så exalterade under dagarna och att de kände sig uppmärksammade. Vi ser precis som dem fram emot att få göra detta igen. Vi vet ännu inte i vilken form el-

ler exakt när men vi kommer att sätta oss ner för att planera hur vi går vidare.

Att få möjlighet till inflytande är ett delat ansvar som både professionen och individen bär tillsammans. För att kunna hantera detta ansvar behöver man både information och kunskap. Man behöver att ha förmågan och ges möjligheten att ta del av nämnt utbud och även att kunna vara med och fatta beslut.

Maria Samuelsson och Fredrik Thyberg

Inflytandedagarna finansierades av: Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad kommuner i samarbete med Svedala, Trelleborg och Vellinge kommuner och Vuxenpsykiatri i Trelleborg.